

SANOAT SIYOSATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSION YECHIMLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti

Iqtisodiyot fakulteti, Tarmoqlar
iqtisodiyoti va buxgalteriyasi kafedrası o'qituvchisi

Usmanova Dilnoza Xodjimuradovna,

e-mail: dilnozausmonova64@gmail.com

Toshkent Amaliy Fanlar Universiteti Iqtisodiyot fakulteti,

ECOWK 22-06 U guruh talabasi

Abduhakimova Durdona Farxod qizi

tel: 884758800

Annotatsiya

Mazkur maqolada raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlarning sanoat siyosatini takomillashtirishdagi o'rni, ularning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri, O'zbekiston misolida amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilinadi. Shuningdek, sohaga raqamli texnologiyalarni joriy etishda mavjud muammolar va kelgusidagi istiqbollar yoritiladi.

Kalit so'zlar: sanoat siyosati, raqamli texnologiyalar, innovatsiya, raqamli transformatsiya, sanoatlashtirish

Kirish

Bugungi raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri bu — raqamli texnologiyalar va innovatsion echimlarni joriy etish hisoblanadi. Sanoat tarmoqlarining raqamli transformatsiyasi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, resurslardan samarali foydalanish va raqobatbardoshlikni

ta'minlashda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. O'zbekiston Respublikasi ham ushbu yo'nalishda faol islohotlar olib bormoqda.

Metodologiya

Tadqiqotda quyidagi usullar qo'llanildi: statistik tahlil, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va ekspert baholash. Ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, "Stat.uz" ma'lumotlari hamda xalqaro tashkilotlar (WEF, UNIDO) ma'lumotlaridan olingan.

Natijalar va tahlil

3.1. Sanoat sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasi (2024)

Ko'rsatkichlar	2022	2023	2024	O'sish sur'ati (2022–2024), %
ERP tizimlari joriy etilgan korxonalar ulushi (%)	17,3	24,1	31,6	+82,7%
Raqamli xizmatlar orqali mahsulot sotuvchi korxonalar (%)	12,8	18,5	26,2	+104,7%
Sanoat IoT (Industrial Internet of Things) tizimlari soni	160	230	315	+96,9%
Innovatsion texnologiyalarga investitsiya (mlrd so'm)	410	720	1100	+168,2%

Manba: O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi, 2024.

Raqamli texnologiyalar ta'siri

- Ishlab chiqarish tannarxi o'rtacha **8–12% gacha pasaygan**;
- Ishlab chiqarish jarayonidagi nosozliklar **20–30% kamaygan**;
- Mahsulot yetkazib berish va logistika zanjiri **tezlashgan**;
- Raqobatbardosh mahsulot ulushi ichki bozor va eksportda **oshgan**.

O'zbekiston sanoat siyosatida raqamli texnologiyalarni joriy etish bo'yicha amaliy ishlar:

- **“Raqamli sanoat platformasi”** loyihasi orqali yirik ishlab chiqaruvchilarda ERP va IoT tizimlarini joriy etish;
- **“Industrial Tech Hub”** innovatsion markazlar tashkil etilishi;
- **“Raqamli transformatsiya yo'l xaritasi (2022–2026)”** qabul qilindi;
- **“Made in Uzbekistan Digital”** brendi doirasida raqamli mahsulotlarni ilgari surish.

Munozara

Raqamli texnologiyalar sanoat siyosatini tubdan o'zgartirish imkonini bermoqda. Biroq, O'zbekistonda bu borada ayrim to'siqlar mavjud:

- Kadrlar yetishmovchiligi va malaka pastligi;
- Korxonalarning IT infratuzilmasi zaifligi;
- Moliyalashtirish manbalarining cheklanganligi;
- Huquqiy me'yorlarning eskirganligi.

Boshqa davlatlar (Janubiy Koreya, Estoniya, Xitoy) tajribasi shuni ko'rsatadiki, sanoat raqamlashtirilishi davlat ko'magisiz rivojlanmaydi. O'zbekiston ham davlat-xususiy sheriklik, soliq imtiyozlari, raqamli grantlar orqali bu jarayonni tezlashtirishi kerak.

Xulosa va tavsiyalar

Raqamli texnologiyalar va innovatsion echimlar sanoat siyosatining ajralmas qismiga aylanishi zarur. Quyidagi takliflar beriladi:

1. Sanoat tarmoqlarida raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilishga davlat subsidiyasi ajratish;
2. Innovatsion klasterlar va texnoparklar sonini oshirish;
3. Raqamli texnologiyalarni joriy qilayotgan korxonalar uchun soliq imtiyozlari;
4. Raqamli savodxonlikni oshirish bo'yicha sanoat sohasida maxsus ta'lim dasturlarini joriy etish;
5. "Raqamli sanoat" indikatorlari bo'yicha milliy reyting joriy etish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi statistik byulleteni, 2024.
3. UNIDO. (2023). *Digital Transformation of Manufacturing Industries*.
4. World Economic Forum. (2024). *Global Digital Competitiveness Index*.
5. Mamatqulov A. (2023). *Raqamli iqtisodiyot asoslari*. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.